

Motion om reglering av Nackas bosökstöd

Enligt statskontorets rapport *Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun* (2020) kan “aktiv medverkan”, som i folkmun ofta kallas *social dumpning*, definieras enligt följande:

Aktiv medverkan är när en kommun genom sitt agerande får en person med ekonomiskt bistånd att flytta till en annan kommun, utan att personen själv har uttryckt en tydlig vilja att flytta.

Det är svårt att utifrån gällande lagstiftning dra en entydig gräns mellan önskad och önskvärd hjälp och aktiv medverkan enligt ovan. Nackas styre kallar de anklagelser om social dumpning som riktats mot kommunen i både lokala och rikstäckande media samt från enskilda privatpersoner och andra kommuner för påhitt. Oavsett om vi har med ett fall av rök utan eld eller en hotande eldsvåda att göra, så vore det klokt av Nacka kommun att vidta åtgärder som säkerställer att aktiv medverkan inte kan ske.

Aktiv medverkan kan ha många olika negativa följder för den som drabbas. Människor i arbete har fått säga upp sig för att bli arbetslösa i nya bostadsorter. Människor har hamnat på platser där deras tillgång till arbetstillfällen, kommunikationer och samhällsservice blivit svårt begränsad. Människor har fått flytta till undermåliga bostäder där de fått betala oskäligt höga hyror. Människor har hamnat i nya bostadsorter där de inte kan få den specialistvård de behöver på ett rimligt eller ändamålsenligt sett. Människor har hamnat i extremt segregerade områden, i utdömda fastigheter där alla eller nästan alla boende är just sådana som utsatts för aktiv medverkan.

Enligt statskontorets rapport är det främst fyra grupper som drabbas av aktiv medverkan: nyanlända, individer med missbruksproblematik eller andra sociala problem, strukturellt hemlösa och personer i behov av skyddat boende. De strukturellt hemlösa är utsatta i kraft av sin bostadssituation, men omges ofta av ytterligare omständigheter som gör dem särskilt utsatta, och alla de andra grupperna är definitionsmässigt utsatta oavsett deras bostadssituation. I alla dessa fall handlar det om människor som är i stort behov av stöd och befinner sig i komplexa situationer av utsatthet.

Vänsterpartiet anser att de medel som avsätts för dessa människors behov är att betrakta som investeringar snarare än kostnader. Att satsa på en individs möjlighet att leva ett värdigt liv, vare sig det är genom språkundervisning, arbetsmarknadsprogram, beroendevård, skyddat boende, hjälp med en bostad eller andra former av stöd, bara för att sedan slussa den individen vidare till en livssituation som vi inte har god insikt i är enkelt uttryckt fel sätt att ta tillvara på den investeringen. Det kan till och med kallas för vårdslös hantering av skattemedel.

Detta har också en viktig social aspekt. Både den person som får bosökstöd och övriga familjemedlemmar drabbas när den integration och förankring de har i Nacka slits upp med rötterna. Ofta medför det att personer hamnar i arbetslöshet, men det kan även innebära att barn slits från sin

skola, sina kamrater, sina engagemang i idrottsföreningar o.s.v. Kommunens och de enskilda personernas insatser kastas då helt enkelt bort och går förlorade.

Regeringsformens 1 kapitel 2 § fastställer följande:

Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Det står inget där om att individer i de fyra grupper som i högst grad utsätts för aktiv medverkan ska undantas från den principen. Tvärtom står det senare i samma paragraf följande:

Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

Nacka är en del av “det allmänna” ovan, och därför har Nacka del i det ansvar som beskrivs där. Att en kommun inte lever upp till de åtaganden regeringsformen ålägger den kan aldrig vara ett godtagbart skäl att inte trygga en annan av de rätterna. Att det är ont om bostäder i Nacka är Nackas misslyckande, och Nackas utmaning i uppfyllandet av de plikter vi har som del av det allmänna, inte en ursäkt för att slippa undan. När vi tilldelas nyanlända och kvotflyktingar, och när våra befintliga invånare drabbas av olika problem som gör det svårt för dem att behålla sin bostad i Nacka är det vårt ansvar som kommun att hjälpa dem här, inom kommungränserna, där de hör hemma. Utgångspunkten i arbetet ska alltid vara att människor som behöver hjälp ska vara kvar här, förutsatt att de inte själva uttrycker önskemål om annat.

Som del av det allmänna har Nacka givetvis också ett ansvar mot resten av det allmänna. Vår kommun är enligt utsaga en av landets mest robusta, och har som målsättning att vara “bäst på att vara kommun”. I ljuset av det säger det sig självt att vi inte ska stjälpas över kostnader och ansvar på andra, svagare kommuner. Vi är tillräckligt starka för att ta ansvar både för våra egna invånare och för resten av samhället. Vi bör inte heller förutsätta att staten ska svepa in och trola bort de problem vi själva skapat.

Vänsterpartiet yrkar därför att kommunfullmäktige beslutar:

att ett regelverk tas fram bosökstödjtjänsten, där särskilda ansvar definieras att

1. Utredda den nya bostadsorten för att säkerställa att det där råder minst likvärdiga förutsättningar för tryggad rätt till arbete, bostad, utbildning, social omsorg, trygghet, sjukvård och i förekommande fall integrationsåtgärder i jämförelse med individens omständigheter i Nacka. I utredningen ska ingå att bosökstödjtjänsten kontakter målkommunens förvaltning för att ta del av deras bild av förutsättningarna, samt andra utredningsåtgärder som anses lämpliga, exempelvis kontakt med relevanta arbetsgivare, samt
2. Utredda den nya bostaden. Bostadens kvalitet, hyresvärdens anseende, hyresnivåerna, samt förutsättningarna att i den nya bostadsorten få ekonomiskt bistånd för alla reella kostnader – exempelvis ska man inte i en eluppvärmd bostad få bistånd för elräkning utifrån nationell schablon – ska utredas och kunna visas vara av sådan art att bostaden är lämplig för individen.

att bosökstödjtjänsten får särskilda riktlinjer som ger medarbetare stöd kring var gränsen till aktiv medverkan går och hjälper dem hålla sig på rätt sida om den. Följande bör exempelvis påpekas:

1. Att utgångspunkten alltid är att i första hand hjälpa människor hitta en ny bostad inom kommunen, och att möjligheterna till en sådan lösning skall uttömmas först.
2. Att det är ett absolut krav för att hjälp med bosättning i annan kommun ska kunna ges att individen i fråga själv uttryckt en önskan att få sådan hjälp.
3. Att det är otillåtet att ställa krav på att en invånare i Nacka ska söka bostad utanför kommunen för att hen ska få fortsatt beviljat ekonomiskt bistånd.
4. Att det är otillåtet att för Nacka kommuns räkning låna ut pengar till invånare i Nacka som ska flytta till en annan kommun där de inte har annan inkomst än ekonomiskt bistånd.

För Vänsterpartiet

Tomas Ottosson

Lisa Rasmussen

Jan Salomonsson

Amanda Sandholm